

10. I. 1969

Sita

BULEV. 10

HELSINKI · HELSINGFORS · 63 13 62

Veijo Baltzar: Polttava tie
198 s. — Tammi

Kun tähän saakka on pidetty yhteyksiä romaaniheimoon, on kontakti tapahtunut joko uskonnollisena diakoniatoimintana tai ulkopuolisten enemmän tai vähemmän kielteisinä kannanottoina. Heimon itsensä taholta lähes täydellinen luku- ja kirjoitustaidottomuus liittyneenä vaeltavaan elämäntapaan ovat tehneet kaiken osallistumisen lähes mahdottomaksi.

Veijo Baltzarin, maamme ensimmäisen mustalaiskirjailijan, esikoisromaanin »Polttava tie» on siksi tervehdittävä ei vain tervetulleena, vaan välttämättömänä, tuki tarpeellisenä, valottaahan se nyt ensimmäisen kerran romaanielämää sisältäpäin. Ehkäpä Baltzarista tulee se kanava, joka saa meidät tajuaamaan ja hyväksymään tämän rotusyrjinnästä johtuen lähes luku- ja kirjoitustaidottoman vähemmistöryhmämme.

Lukijaa kiinnostaa Polttava tie lähinnä dokumenttina tumman heimon elämästä heimon oman jäsenen silmin nähtynä. Ja näin — dokumenttina — Baltzar onkin käsittänyt esikoistyönsä. Tämän tähän asti kielellisesti puolustuskyvyttömän heimon vaellus demokraattisessa Suomessamme, sen polttava tie, esitetään kaunistelemattomana raporttina lukijoille, samoin se pelko, jonka heimon jäsenet tuntevat tiellänsä huomisesta. Yhtä polttava on kuvaus enemmistön, valkolaisten, suhtautumisesta tummiin. Jollei se ole avoimen vihamielinen ja väkivaltainen, on se yliolkainen, alentuva, suunta siis vakio; ylhäältä alaspäin. Edellä luetusta kuultaa paitsi rehellisen kuvauksen tarve, myös ilmeinen kokemusperäisyys. Jos romaani olisi »Valkolaisen» kirjoittama, sen teko olisi vain osittainen, mustalaiskirjailijan esityksenä se on hätähuuto heimollensa ja heimostansa. Romaani päättyy suppeaan toiseen osaan, uneen, jossa elämä huomenna nähdään sellaisena kuin sen pitäisi olla jo tänään, vapaana ennakkoluuloista, vihasta, pelosta.

Veijo Baltzar on tehnyt merkit-

tävän aluevaltauksen raportissaan nimenomaan siksi, että romaaniheimon on nyt sisältäpäin nähtynä edessämme. Tehtävä ei ole ollut helppo; erikoisesti joutuu miettimään, kenelle kirjailijan on kirjoitettava heimollensa (luku- ja kirjoitustaito?) vai »valkolaisille». Todennäköisesti molemmille. Koska Polttava tie on ilmeisen onnistunut johdanto perinpohjaisempaankin romaaniheimon ongelmien purkamiseen yhteiskunnallisessa kentässämme täytyy toivoa Veijo Baltzarilta jatkoa »polttavalla tiellä» — ja nimenomaan yhteiskunnallisella linjalla. Tai — tulisi-ko siitä liian polttava — meille.

Pentti Ahovaara